

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ πρόγραμμα τοῦ «Πειραματικοῦ Θεάτρου» τῆς Μαριέττας Ριάλδη, δύο μονόπρακτα. Οἱ «Ἀγριοφραουλιές» τοῦ Παν. Πολυχρονόπουλου καὶ ἡ «Ὁροφή» τοῦ Δ. Λευκορεΐτη, με σκηνοθεσία Βασίλη Ρίτσου καὶ σκηνικά Ἑσμέ Πηλείδη στὸ πρῶτο καὶ Δημήτρη Φιλήρημου στὸ δεύτερο.

Ἡ ΒΙΑ εἶναι μέσα στὰ χαρακτηριστικά τῆς ἐποχῆς μας. Ἕνα σκαλοπάτι ψηλότερα ἀπὸ τὴν ἀπάτη ἢ τὴν αὐταρχικότητα ἢ τὴν ὑποδούλωση. Ἡ βία φθάνει στὸ σκοπὸ τῆς χωρὶς προσπάθεια προπαγανδευτικῆ καὶ χωρὶς συσκότιση ὑποκριτικῆ. Ψηλά τὰ χέρια, ἀπειλή, ἐκτέλεση. Σὲ αὐτοστιγμικὲς ἐναλλαγές. Ἐξω ἀπὸ τὴν βία αὐτή, μᾶς λέει ὁ συγγραφέας, εἶναι καὶ ἡ ἐσωτερικὴ βία, κατὰ πολὺ τραγικώτερη ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ. Πραγματικὰ ὑπάρχει μιὰ ἐσωτερικὴ βία καὶ μάλιστα δύο εἰδῶν. Στὸ πρῶτο εἶδος ἐπιβάλλεται ἀπὸ ἓνα ἀάρατο δυνάστη, ἓνα καταπιεστικὸ πρόσωπο τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ δημιουργεῖ τὸ συναίσθημα ἐνοχῆς ἀπὸ φόβο τιμωρίας καὶ τὴν ἀναστολή κάθε ἐπιθυμίας ἀπὸ ἄμυνα. Στὸ δεύτερο εἶδος ἀποτελεῖ ἀντισταθμιστικὴ διέξοδος τὴν ἐξωτερικὴ βία. Μιὰ ἀντισταθμισὴ πού γίνεται σκοπός, ἰδεώδες, μανία καταδιώξεως, παράνοια. Κάτι τέτοιο συμβαίνει με τὸν Κωνσταντῆ καὶ τὴν ἀγριοφραουλιά του. Εἶναι τόσο δεμένος μαζί της πὺ δὲν χορταίνει νὰ τὴν προσφωνῇ με διάφορες κτητικὲς λέξεις πὺ τοῦ δί-

ΣΤΟ «ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ»

«Δύο μονόπρακτα»

νουν τὴν εὐκαιρία νὰ προσθέτῃ κάθε τόσο κι ἓνα «μοῦ». Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ διακρίνῃ κανεὶς μιὰ προβολὴ τοῦ Ἑγὼ τοῦ συγγραφέα πάνω στὸν ἥρωά του. Στὸ σημείωμα τοῦ προγράμματος δρῖσκει κι αὐτὸς τὴν εὐκαιρία νὰ χρησιμοποιήσῃ ἕξ φορές τὸ «μοῦ» μέσα σὲ ἑννιά σειρές (οἱ ἀγριοφραουλιές μου, ὁ ἥρωάς μου καὶ τέσσερις φορές τὸ μονόπρακτό μου). Ἕνας ἐγωτισμὸς πὺ ταυτοποιεῖ τὸν ἥρωα με τὸν συγγραφέα ἢ τὸν συγγραφέα με τὸν ἥρωα. Τὸ δεύτερο εἶναι ἀκόμα πιὸ συνηθισμένο στὶς λογοτεχνικὲς δημιουργίες. Ὅμως ἡ πρόθεση τοῦ συγγραφέα γιὰ τὴν ἔκφραση τῆς ἐσωτερικῆς βίας μένει τελικὰ ἀναιτιολόγητη καὶ ἀνεξέλικτη, με στατικότητα ἀντιθεατρικὴ καὶ συμβολισμοὺς ἀκαθόριστους.

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ἔργο, ἐπίκεντρο εἶναι ὁ ἀρνητισμὸς. Δυὸ πρόσωπα συμβολικά πὺ μοιάζουν στὸν ἀρνητισμό

τοὺς μ' ἄλλο πὺ ἔχει ἀφετηρίες διαφορετικὲς. Τοῦ ἑνὸς (φύλακας) ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ὑποταγὴ σὲ συμβατικότητες πὺ παραποιοῦν τὴν πραγματικότητα. Καὶ τοῦ ἄλλου (νέος) ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν χαοτικὴ ἀγνοσία του πὺ τὸν ἀφήνει ἀπηδαιλιούκητο. Ὁ ἓνας ἀσφυκτιᾷ στὸ ἀδιέξοδο τοῦ στενοῦ χώρου. Ὁ ἄλλος πνίγεται ἀπὸ τὴν ἀσυνείδησία τοῦ ἀτέρμονος χώρου. Τελικὰ κάνει τὸ παικνίδι ὁ νέος καὶ φυλακίζεται. Δὲν φταίνει τόσο οἱ ἄλλοι ὅσο ὁ ἴδιος. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν περίμενε τὴν προστασία ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀντὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του.

Καὶ τὸ ἔργο αὐτό, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιὰ ἀκρωτηριασμένη προσωπικότητα. Ἀλλὰ ὁ στόχος του μένει ἀπλησίαστος καὶ ἡ ἀνεξέλικτη δράση του δὲν εἶναι πειστικὴ.

ΜΕΓΑΛΗ ὡστόσο ἡ δημιουργικὴ συμβολὴ καὶ στὰ δύο ἔργα τῆς σκηνοθετικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ Βασίλη Ρίτσου πὺ ξεπέρασε τὶς ἀσάφειες τῶν κειμένων τονίζοντας τὴν ὁπτικοακουστικὴ ἐρμηνεία κατὰ τὴν ἄποψη τοῦ Πήτερ Μπρούκ. Με πολλὴ προσοχὴ διεκπεραιώθηκαν οἱ φωτιστικὲς λεπτομέρειες. Ἐπίσης ἀξιέπαινη ἡ ἀπόδοση με τὸν Γιώργο Κόζη (Κωνσταντῆς), τὴν Γιούλα Πεζοπούλου (Μαρία), τὸν Χρῖστο Αὐθίνο (ξένος) καὶ τὸν Κώστα Ἀγγελόπουλο (Δημητρός, στὸ πρῶτο ἔργο καὶ Νέος στὸ δεύτερο ἔργο), μαζί με τὸν Ἀγγελο Σερῆτη (φύλακας).